

NANKING, YENAN, MOSKVA OCH WASHINGTON

Av överste CARL TAUBE

UPPREPADE gånger efter det andra världskrigets slut har man helt plötsligt kommit underfund med att en ny bit av Europas karta blivit rödfärgad, om man får använda det uttrycket för vad som också kallas sovjetiserad eller bolsjeviserad eller stalinerad eller något liknande. Vid årsskiftet 1949 finner man att en stor del av Kina ända ned till Yangtse-dalen har fått samma kulör. Det har dock varit en väsentlig skillnad mellan den procedur som åstadkommit denna färgförändring där och i Europa. I Polen, Rumänien och Tjeckoslovakiet har den åstadkommit genom en statskupp i någon form, troligen i flera fall åtföljd av politiska mord, medan den i Kina så småningom framkommit som resultat av ett flerårigt blodigt och förödande inbördeskrig. Att de ovannämnda europeiska ländernas såväl inrikes- som utrikespolitik helt dirigeras från Moskva är ju väl känt och anses icke som någon hemlighet allra minst av deras egna regeringar, men det kinesiska kommunistpartiets inställning gentemot Ryssland är fortfarande långt ifrån tydlig. Efterföljande är ett försök till att klarlägga detta ytterst viktiga problem, vars lösning kommer att ha ett bestämmande inflytande på Asiens och kanske hela världens framtid. De slutsatser som dragits äro grundade dels på personlig erfarenhet från Chungking och Nanking intill hösten 1946, dels på de — mycket få — autentiska yttranden av det kinesiska kommunistpartiets ledare som framkommit.

En kort orientering om det kinesiska kommunistpartiets historia torde vara påkallad som bakgrund till den nuvarande situationen. Det grundades i början av 1920-talet i Canton genom direkt inflytande av en rysk politisk och militär mission, vilken, paradoxalt nog, inbjudits dit av en ung kinesisk general vid namn Chiang Kai-shek, vilken då hade börjat sitt stora verk för Kinas enande, och, rent militärt sett, torde denne under den senare fram-

gångsrika kampanj som ledde till detta mål, haft stor nytta av de ryska officerare med vilka han då samarbetade. Men dessa nöjde sig icke med att endast vara militära rådgivare, de begagnade naturligtvis tillfället för att utplantera sin egen ideologi i den tacksamma jordmån som fanns dels bland de av de meningslösa inbördeskrigen utarmade bönderna och dels bland de många studenter och andra som i det kommunistiska Ryssland trodde sig se en verklig idealstat växa fram. Det dröjde därför inte länge innan en hel del kommunistiska revolter uppflammade i de södra provinserna Kiangsi och Hunan. Den jordbrukande befolkningen, i regel arrendatorer under stora jordägare, tog helt enkelt den jord de brukade, ofta efter att ha slagit ihjäl de verkliga ägarna. Så upprättades en lokal milis och någon slags lokal sovjetregering efter ryskt mönster, och så var saken klar. Till att börja med förefaller det som om Chiang Kai-shek icke opponerade sig mot denna rörelse, trots att den hastigt spred sig över stora delar av de nämnda provinserna. Han var alltför upptagen med att konsolidera sin egen och Kuomintang's maktställning genom kriget mot de gamla »krigsherrarna» Chang Tso-lin, Wu pei-fu och andra. Men när han slutligen lyckats med detta i slutet av 1920-talet och etablerat en stabil och av utlandet erkänd regering i Nanking, så blev förhållandet ett annat. Hans inställning till kommunisterna ändrades helt plötsligt, speciellt efter hans giftermål med den yngsta av de kända Soong-systrarna, vilket intimt lierade honom med de kinesiska storkapitalisterna i Shanghai och på andra håll. Dessa kunde naturligtvis icke tolerera en stat i staten, vars ledande princip var äganderättens upphörande. Chiang Kai-shek bröt med sina ryska rådgivare och började ett utrottningskrig mot kommunisterna, vilka vid den tiden (början av 1930-talet) lyckats skapa en icke obetydlig och framför allt väl disciplinerad och väl ledd armé. Denna kamp har nu, med undantag av den tid under vilken kriget mot Japan åstadkom en temporär fred, pågått i över tjugo år. Resultatet är, som bekant, en fullständig militär seger för kommunisterna, och den innebär ett slut på Kuomintang-regimen i Kina, åtminstone med Chiang Kai-shek i spetsen. De viktigaste händelser som lett till denna fullständiga omvälvning äro värda att rekapitulera.

Det tog flera år och en betydande militär kraftansträngning för att fördriva kommunisterna från södra Kina; och när de till sist insågo, att de icke kunde hålla sig kvar längre, voro de långt ifrån krossade. I stället företogo de sin berömda marsch norrut,

övergingo Yangtsefloden och in i provinsen Shensi, där de till sist funno en fristad och etablerade en slags huvudstad i Yenan. Att de fingo vara ifred där så länge, berodde väl mest på det allt starkare japanska hotet, vilket till sist resulterade i det till att börja med oförklarade kriget 1938. De begagnade denna relativt lugna period både till att konsolidera och utvidga sin egen organisation och armé samt framförallt till att bedriva en intensiv propaganda för sina idéer både i det övriga Kina och i utlandet, framförallt i Amerika. En hel del utländska journalister inbjöds till Yenan för att med egna ögon se, vad den kommunistiska regimen uträttat även under den korta tid som stått till förfogande. Man tycks emellertid varit ganska försiktig i valet av de utländska korrespondenter som på detta sätt tillätos besöka det marxistiska paradiset som skapats däruppe i norra Shensi. Bland dem märkas amerikanen Edgar Snow, vilkens bok om den kinesiska kommunismen »Red Star over China», väckt berättigat uppseende i hela världen, och säkerligen har haft stor effekt på både den amerikanska allmänna opinionen och den officiella politiken gentemot Kina. Av andra böcker märkas Gunther Steins »The Challenge of Red China», Israel Epsteins »The Unfinished Revolution of China» med flera. Samtliga dessa författare utmåla i entusiastiska ordalag de sociala reformer som genomförts i den nya kommunistiska staten och de underbara resultat som uppnåtts av dess ledare, i skriande motsats till den inaktivitet och ineffektivitet som enligt dem karakteriserade det av Kuomintang regerade övriga Kina. Undertecknad är icke kompetent att bekräfta eller dementera innehållet i dessa böcker, men i synnerhet Edgars Snows bok förefaller väl mycket fylld av skönmåleri och hjältedyrkan; och man kan icke fria sig från den misstanken, att hans observationer många gånger gjorts mot Potemkin-kulisser. De kinesiska kommunisternas grundläggande ideologi och principer behandlas också av de nämnda författarna, men dessa frågor diskuteras i slutet av denna artikel. Här påpekas endast att genom dessa böcker vunno de kinesiska kommunisterna många vänner och beundrare både i Europa och Amerika, även bland folk som på intet sätt kunde kallas för kommunister, och detta speciellt efter Sovjet-Rysslands storartade bidrag till den slutliga segern under det andra världskriget.

När japanerna 1938 började sitt till att börja med oförklarade krig mot Kina, slöts en temporär fred mellan regeringen i Nanking och kommunisterna i Yenan. De senare hade länge varit

missbelåtna med regeringens eftergiftspolitik gentemot Japan, och redan något år innan på egen hand förklarade krig mot denna stat, men det kom naturligtvis aldrig till någon öppen strid, då man saknade möjlighet att komma i kontakt med fienden. Men när Nanking-regeringen äntligen beslöt sig för att göra väpnat motstånd, ställde kommunisterna omedelbart sina stridskrafter till dess förfogande för kamp mot den gemensamme fienden. Erbjudandet antogs måhända med någon tvekan; men under själva krigsåren hade man långt ifrån anledning att ångra sig. Efter det första året hade japanerna drivit bort den reguljära kinesiska armén till en linje som gick ungefär rakt i norr och söder från norra delen av Shansi-provinsen genom Hupei och Hunan till väster om Canton. Utmed denna linje stabiliserades fronten, och det verkade som om japanerna helt enkelt icke mäktade att svälja mer av Kina. I den del av landet som de hade ockuperat orsakades de betänkliga magplågor just av de kommunistiska trupperna med huvudkvarter i Yenan. Dessa utvecklade under denna tid en underbar teknik i guerillakriget, och det finns otaliga fullt sanna historier om sprängda järnvägståg, överraskade transportkolonner och sådant, vilket allt måhända orsakade den japanska armén större svårigheter än vad den reguljära kinesiska armén kunde åstadkomma. Från denna tid finnes det också en del utländsk litteratur som bidragit till att vinna sympatier för kommunisterna. De bäst kända sådana böckerna äro egendomligt nog skrivna av två damer, Agnes Smedley »Battle Hymn of China» och Freda Uteley »China at War», vilka bägge under flera år följde de kommunistiska trupperna i fält.

Så kom då äntligen efter sju års krig Japans plötsliga och av alla, kanske inte minst amerikanerna själva, oväntade kapitulation. Men för det arma Kina betydde den så kallade freden endast ett uppblussande av inbördeskriget, vilket först nu, tre år senare, börjar lida mot sitt slut. Anledningarna till detta äro välkända men rekapituleras här i korthet. Enligt vapenstilleståndets villkor skulle de japanska trupperna överlämna sina vapen till de dem konfronterande kinesiska trupperna. Dessa voro på många håll kommunistiska och de fingo sålunda på en gång i present en oerhörd massa vapen och ammunition. Regeringen i Nanking insåg omedelbart faran av detta och nödgades att med våld söka förhindra kommunisterna från att övertaga de japanska vapnen. Och i och med detta var inbördeskriget i full gång ett par månader efter vapenstilleståndet.

För att få ett slut på denna olycksaliga konflikt ingrep Förenta Staternas utrikesledning genom att sända general Marshall till Kina som president Trumans personlige representant med uppdrag att ställa sig till de stridande parternas förfogande som medlare. Man torde kunna förmoda att anledningarna till detta steg voro två: dels var regeringen i Nanking under Chiang Kai-shek den *de facto* erkända regeringen, med vilken USA varit allierad under kriget, och den måste därför fortfarande stödjas mot ett kommunistiskt hot, men dels hade man också, antagligen i hög grad tack vare den ovannämnda rikliga litteraturen om den kommunistiska regimens goda sidor trott sig ha upptäckt att denna var en värdefull tillgång i arbetet på Kinas modernisering till en verkligt demokratisk stat. Man hade nämligen också samtidigt fått alltför tydliga bevis på att Kuomintang-regimen i Nanking allt mer tenderade till en korrupt autokrati utan annat än en mycket tunn demokratisk fernissa. Man trodde alltså i Washington att en lösning på konflikten kunde finnas genom att förmå Kuomintang-regeringen att reformera sig själv genom att i sig upptaga en del liberala och demokratiska element, inbegripet kommunisterna. Det hela var nog också delvis ett arv från presidenten Roosevelts ljusa och optimistiska åsikt att man mycket väl kunde komma till tals med och även samarbeta med Stalin. Och om så var fallet, så kunde man väl också komma sams med de kinesiska kommunisterna.

Till att börja med lyckades Marshall förvånansvärt väl i sin mission. Redan efter ett par månader hade han förmått de stridande arméerna att utge en order om eld upphör, och fått till stånd en centralkommitté för att övervaka effektueringen av denna order med amerikanska officerare som observatörer och lokala medlare. Men längre kom han aldrig. Stilleståndet bröts oupphörligt av bägge parterna, och någon överenskommelse om de stora problemen åstadkoms aldrig. Den kommunistiska delegationen som inbjudits till Chungking och senare till Nanking, när huvudstaden flyttades tillbaka dit, leddes av Chou En-lai, vilken fungerade som ett slags utrikesminister i den kommunistiska regeringen. Han och hans medhjälpare voro statens gäster, bodde och levde fritt och hade full frihet att meddela sig med vem som helst. Det gjorde ett högst egendomligt intryck att på diverse officiella mottagningar både hos högre kinesiska ämbetsmän och hos utländska diplomater träffa denne herre, en av ledarna för det parti som fortfarande på många håll var i öppet krig med

centralregeringen. Chou En-lai är en mycket bildad och verserad herre, och både han och hans lika bildade och charmanta fru blevo så småningom mycket populära i sällskapslivet. Man kunde inte låta bli att tänka sig hur det hade sett ut, om Hitler på motsvarande sätt hade bjudit en anti-nazistisk deputation att stanna en vecka på Berchtesgaden och resonera om saken vid ett glas bier.

Men trots denna utvärtes harmoni, förblevo de väsentliga intressekonflikterna oförenliga. Efter ett helt års oändliga konferenser och olika, antagligen aldrig allvarligt menade kompromissförslag, så nödgades Marshall uppgiva sin mission och resa hem. Han har själv i en mycket upplysande och frispråkig förklaring angivit anledningarna till sitt misslyckande. Dessa voro, säger han, i första hand bägge parternas ingrodda misstroende mot varandra, vilket ej tillät dem att lita på den andras försäkringar och löften. Vidare kommunisternas öppet förklarade avsikt att upprätta en kommunistisk stat i enlighet med marxistiska principer, vilket icke på några villkor kunde godtagas av regeringen. Han påpekar vidare, att denna senare helt dominerades av Kuomintang's högra flygel, bestående av ett antal reaktionära politiker, vilka absolut motsatte sig alla hans förslag att bilda en verklig koalitionsregering. Inga namn nämnas, men det är alldeles tydligt att han här åsyftar de bägge bröderna Chen Kuo-fu och Chen Li-fu samt Chiang Kai-shek personligen. Å andra sidan kritiserar han också skarpt kommunisterna dels för deras samvetslösa förstörande av landets kommunikationer, vilket orsakat oerhörda svårigheter för hela folkets försörjning, och dels för den fullständigt lögnaktiga propagandakampanj som de satt igång mot utlänningar, speciellt mot amerikanerna och icke minst mot honom själv personligen. En kompromiss mellan den nuvarande regeringen och kommunisterna har av dessa anledningar visat sig omöjlig, och den enda lösningen som kan tänkas är, enligt Marshall, att ledningen övertages av de liberala elementen inom regeringen och minoritetspartierna. Olyckligtvis, tillägger han, sakna de utmärkt dugliga och framstående män som inbegripas i dessa element, politisk makt att göra sin mening gällande.

General Marshalls yttranden har citerats egentligen därför att det förefaller bra synd att hans råd icke följdes omedelbart. Det är nämligen nu, när Chiang Kai-shek äntligen förmåtts att avgå, just dessa män som tagit ledningen av vad som återstår av regeringen i Nanking, och nu är det nog av allt att döma för sent.

Det är i dagarna just litet mer än två år sedan som denna förklaring publicerades, och de två åren ha för regeringen i Nanking medfört en oavbruten serie av katastrofala militära motgångar och nederlag. Här är icke platsen att i detalj redogöra för dessa; den bifogade kartskissen ger ett begrepp om den nästan cirkelformiga väg som kommunisterna följt under sin tjugoföråriga marsch genom hela Kina, vilken nu, nästan fört dem som segrare tillbaka till utgångspunkten. Avståndet fågelvägen mellan Canton och Mukden är ungefär 2,000 km., och man bör erinra sig, att större delen av denna sträcka tillryggalagts till fots. Det är kanske först under det sista halvåret efter det stora delar av regeringstrupperna kapitulerat i Manchuriet och Shantung som tillräckliga mekaniska transportmedel, allt taget som krigsbyte, stått till förfogande.

Vid kampanjens början, det vill säga 1930 eller några år dessförinnan och ända fram till den sista fasen, vilken man kan räkna från Marshall-medlingens misslyckande 1947, voro kommunistarméerna såväl till numerär som beväpning betydligt underlägsna regeringstrupperna. Man frågar sig därför, hur det varit möjligt för dem att till sist vinna en definitiv och total seger över sina fiender. I allra största korthet torde man kunna besvara denna fråga på följande sätt.

För det första möjliggjordes kommunisternas snabba ockupation av Manchuriet och Shantung-provinsen genom att ryssarna tillåto dem att ostört begagna kommunikationsmedlen i Manchuriet, framförallt Dairens hamn. På det sättet isolerades regeringens garnisoner i Mukden och norr därom. Vidare bildades därigenom den svårförvarade korridoren innefattande området Kalgan—Peiping—Tientsin, vilken då kunde sammansnöras från två håll.

För det andra började oppositionen mot Chiang Kai-shek personligen och hans närmaste män av Kuomintang's högra flygel, vilka fortfarande innehade den verkliga makten inom regeringen, att växa sig allt starkare även inom kretsar som voro långt ifrån kommunistiskt besmittade. Visserligen trädde den nya konstitutionen i kraft på nyåret 1948, och nyval ägde rum till nationalförsamlingen och den lagstiftande yuan under mycket trumpetande om »demokratiens slutliga genombrott i Kina», med mera sådant, men det visade sig snart att hela valproceduren var mest humbug, och det gamla gänget i regeringen fick sitta kvar. Nepotism och korrupktion frodades och voro måhända oundvikliga tack

Kommunistarméernas marsch genom Kina 1930—49.

vare den fruktansvärda inflationen. För allt detta måste ju den sittande regeringen med Chiang Kai-shek i spetsen hållas ansvarig. Folk i allmänhet började anse, att han syndat tillräckligt på nåden, och att det därför nu var »himmelens vilja» att hans tid som härskare skulle ta slut. Denna åsikt tycks under förra året ha spritt sig ganska snabbt inom armén, säkerligen också på grund av de många rent strategiska dumheterna som den högsta ledningen gjorde sig skyldig till. Och därför begynte generalerna på att göra politik på egen hand; den ena efter den andra stora enheten gav sig utan strid. Oerhörda massor av nya amerikanska vapen och annan utrustning föllo på detta sätt i kommunisternas händer, och det förefaller ganska tydligt att president Trumans slutliga vägran att vidare militärt understödja re-

geringen i Nanking grundade sig på de rapporter han av amerikanska observatörer fått från fronterna. Det var ju fullkomligt meningslöst att fortfarande ge bort en massa fina vapen till en armé som inte ville slåss och bagagnade första tillfälle att överlämna dem — till kommunisterna.

Det finns en gammal lärobok i krigskonsten, skriven av en kinesisk general för 2,500 år sedan, vilken fortfarande är av mycket stort intresse. Där förekommer bland andra följande visdomsregel: »En verkligt stor härförare vinner kriget utan att utkämpa bataljer.» Detta har kommunisterna lyckats med i detta fall verkligt underbar framgång.

Nu i januari 1949 stå kommunisterna på en bred front icke långt från Yangtse-floden efter att ha erövrat hela landet norr därom, och om de så önska kunna de säkerligen fortsätta söderut hur långt de vilja. Chiang Kai-shek har till sist varit nödsakad att lämna sin post som president, och den skuggregering, som finns kvar i Nanking, har förklarat sig villig att acceptera kommunisternas diktamen för fredsvillkoren. Detta betyder i få ord att Kuomintang, speciellt med Chiang Kai-shek som ledare, har upphört att regera landet, och att en ny regering, med kommunisterna som det ledande, eller måhända enda, elementet så småningom kommer att bildas. Man frågar sig då helt naturligt: vad kan man vänta sig av en sådan regim, såväl i socialt och inrikes politiskt avseende som utåt i förhållande till andra makter?

Frågan har länge diskuterats speciellt i amerikansk press och har där fått två diametralt motsatta svar. Å ena sidan påstås det, att de kinesiska kommunisternas politik kommer att helt dirigeras från Moskva, och att därför Kina mycket snart kommer att ha samma ställning som Polen, Tjeckoslovakiet etc. Den motsatta uppfattningen är, att den kinesiska kommunismen är en bonderörelse, som visserligen lånat en del av sin ideologi från Marx, men i själva verket är rent nationell och mer av den typ som man börjat kalla för Tito-kommunism. Den är därför ett uteslutande inre problem för Kina och innebär icke något internationellt hot mot freden.

Den bäst kände förespråkaren för den första åsikten är f. d. amerikanske ambassadören i Moskva Bullitt, vilken flera gånger under de senaste åren besökt Kina och inför amerikansk publik framhållit den stora fara som ett kommunistiskt behärskat Kina innebär för Förenta Staternas hegemoni i Stilla Havet och för den framtida industriella exportmarknaden i landet. Hans åsikt

delas säkerligen ur ren strategisk synpunkt av general Mac Arthur i Japan.

Det förefaller emellertid som om den officiella amerikanska attityden numera lutade åt den senare åsikten, kanske än mer efter Achesons utnämning till utrikesminister. Det är alldeles tydligt, att Förenta Staternas utrikesledning nu visserligen kommer att med intresse följa utvecklingen i Kina, men utan att på något sätt ingripa, under förhoppning att när tiden är mogen helt vänskapligt komma till tals med den nya regimen.

För att få en uppfattning om vilken av dessa åsikter som är den riktiga, torde den enda möjligheten vara att ta i betraktande de autentiska yttranden av det kinesiska kommunistpartiets ledare som finnas. Dessa äro icke många, men vad de sagt torde dock vara tillräckligt för att visa vart det hela pekar.

Först och främst finnes i general Marshalls ovan citerade förklaring en mening där han omtalar att »kommunisterna erkänna öppet att de äro marxister och ämna arbeta för upprättandet av en kommunistisk regim i Kina, men övergången dit skall ske genom att först bilda en demokratisk regering av amerikansk eller brittisk typ». Denna inställning bekräftas i den proklamation, som på nyåret 1948 utgavs av kommunistledaren Mao Tse-tung, där det heter att, när kommunistpartiet kommer till makten, blir det först nödvändigt att i en koalitionsregering tolerera en del element från den lägre bourgeoisien, men dessa böra så småningom utrensas och hela folket läras att förstå marxismens grunder. Ett år senare förklarade han, att det kinesiska kommunistpartiet anslöt sig till Kominforms allmänna politiska principer. Han har också skrivit en bok, i engelsk översättning kallad »China's New Democracy», i vilken hans politiska principer ha framlagts. Boken är svåråtkomlig och har icke i sin helhet varit tillgänglig vid nedskrivandet av denna artikel, men i en nyligen utkommen i många avseenden synnerligen värdefull bok av John King Fairbank, »The United States and China» (Harvard University Press 1948), förekommer en samvetsgrann analys av dess innehåll. Där påpekas att Mao Tse-tung bygger på de »tre folkliga principer» (San Min Chu Yi) vilka formulerades av Sun Yat-sen och vilka kunna rubriceras som nationalism, demokrati och folkförsörjning. Han påpekar emellertid, att Sun Yat-sens revolution aldrig kom längre än till att uppväcka en viss nationalism bland den högre bourgeoisien, och att hans revolution endast bestod i att denna klass, karakteriserad som »feodalistisk», kom till makten i stället

för manchuerna. Och denna klass blev mycket snart ett verktyg för amerikansk »imperialism». Det kommunistiska partiet måste, säger Mao, fullborda denna revolution i två etapper: först en »demokratisk» revolution i vilken alla samhällsklasser, inbegripet bourgeoisien, skall delta, och sedan en »proletär-socialistisk» revolution, som slutligen skall förena *Kina med den internationella socialismen ledd av Sovjet-Unionen*. Fairbank påpekar med full rätt, att den använda terminologien är synnerligen oklar; man får aldrig veta vad författaren menar med »imperialism» eller »feodalism» och så vidare, och det är vidare synnerligen missledande att tala om en »proletär» revolution av kinesiska bönder som aldrig, hur fattiga de än äro, kunna kallas för proletärer. De ha alltid haft familjen som stöd i alla ekonomiska svårigheter, och ett industriellt proletariat, som Marx bygger sin internationella revolution på, har aldrig existerat i större antal i Kina.

Av dessa yttranden torde framgå, att Mao Tse-tung personligen och hans närmaste, vilka utgöra en slags regering med namnet Kommunistpartiets Centrala Exekutivkommitté, äro renodlade doktrinära marxister, och att de efter en kortare demokratisk övergångsperiod ämna i hela landet införa en kommunistisk styrelseform. Kina skall vidare utrikespolitiskt sett ansluta sig till Kominform, det vill säga vad man i Europa mest kallar för östblocket. Om detta ledarnas slutliga mål råder det intet tvivel i enlighet med deras egna uttalanden. Men man kan starkt betvivla deras förmåga att inom rimlig tid genomföra denna politik. Det skulle till att börja med betyda en fullständig omvälvning av hela det kinesiska sociala systemet med dess mångtusenåriga, på Confucius' principer byggda traditioner. Edgar Snow och flera av de andra ovan citerade författarna påstå, att detta lyckats; men deras observationer omfatta endast en liten del av norra Shensi-provinsen och utvecklingen på andra håll är obekant. Vidare förutsätter införandet av en total kommunistregim, att de segerrika generalerna villigt underkasta sig en central auktoritet vad form den än kommer att få. Nu ligger det inte precis för kinesiska generaler att göra det, och det vore bra egendomligt, om de så kallade kommunistgeneralerna vore så olika sina företrädare av annan politisk bekännelse. De ha under årtal kämpat och slitit ont och till sist segrat, och för detta vilja de ha en belöning i form av ett fett jobb i statens tjänst, där de efter behag kunna placera sina vänner och släktingar i underordnade befattningar. Detta är också en mångtusenårig tradition som det är svårt att

tro kan omedelbart rubbas. En liten vink om vad man kan vänta sig därvidlag har man nyligen fått genom upprepade rapporter i pressen att kommunisterna fordrat frigivandet av politiska fångar, bland andra den s. k. unge generalen Chang Hsiao-liang, Manchuriets före detta härskare. Han tog sig som bekant det orådet före att en gång i början av 1930-talet arresteras Chiang Kai-shek för hans svaga och eftergivande politik gentemot Japan. Efter mycket parlamentärer ångrade han sig och uppgav försöket, och han har alltsedan dess suttit internerad och icke tillåtits att blanda sig i politik. Men en stor del av hans gamla armé och officerare hamnade ganska snart på den kommunistiska sidan. Det är tydligen dessa som nu fordra hans frigivande, och naturligtvis också återinställande i någon högre position. Chang Hsiao-liang var på sin tid väl känd inom de utländska kolonierna på diverse håll i Kina som en välmenande och älskvärd ung man med naturlig fallenhet för tennis, golf och bridge och andra en gentleman'sysselsättningar. Det är svårt att tänka sig, att han även efter femton års fängelse blivit omvänd till »proletär», men det är nog alldeles tydligt att de ledande kommunisterna måste på något vis placera honom, när det gäller att dela bytet.

En tredje svårighet som de ledande kommunisterna utan tvivel komma att möta i fullföljandet av sin politik blir nog förhållandet till Sovjetunionen. Med undantag av den ovan omnämnda indirekta hjälpen som gavs kommunisterna genom att låta dem få begagna Dairens hamn och andra kommunikationsmedel i Manchuriet, har denna makt under hela inbördeskriget icke ingripit på något sätt. Det har aldrig bevisats, att vapen och annan krigsmateriel i någon större utsträckning lämnats till kommunisterna i Kina. Denna Sovjet-regeringens neutrala inställning har säkerligen varit ett mycket klokt drag, ty den kan nu för världen förkunna, att den kommunistiska rörelsen i Kina vuxit sig stark fullkomligt spontant utan hjälp från Ryssland, och det är ganska sant. Men det förefaller mycket troligt, att, när den kommunistiska regimen blivit etablerad, så kommer Moskva att ägna större intresse än hittills åt Kina. Då får man se hur kineserna, vare sig de kalla sig för kommunister eller icke, komma att reagera inför ett mera direkt samarbete med ryssarna. Det förefaller under-tecknad föga troligt, att ett sådant samarbete någonsin kan bli vidare harmoniskt. Man måste erinra sig, att kineserna sedan tusentals år tillbaka haft en kultur och en samhällsordning som varit betydligt överlägsna deras grannars, och dessa ha därför

alltid betraktats mer eller mindre som »barbarer». Kineserna ha ofta fått böja sig för dessa barbarers militära styrka, men i djupet av deras hjärtan sitter nog föraktet för dem kvar. Det förefaller kineserna icke att vara någon som helst överdrift att än i dag kalla sitt land för »Mittens Rike».

Det torde av ovanstående ha framgått, att den omvälvning som nu pågår i Kina är långt ifrån avslutad; och det torde ta rätt lång tid, innan man med säkerhet kan skönja den kommande utvecklingen. Det är alldeles tydligt att utrikesledningen i Förenta Staterna, vilket land utan tvivel är den mest intresserade utländska makten, insett detta, och dess inställning innebär tillsvidare endast att »wait and see».

LITTERATUR:

- Edgar Snow, *Red Star over China* (New York, Random House 1938).
Gunter Stein, *The Challenge of Red China* (New York and London, Mc Graw-Hill 1945).
Israel Epstein, *The Unfinished Revolution in China* (Boston, Little, Brown 1947).
Agnes Smeeley, *Battle Hymn of China* (New York, Knopf 1945).
Freda Utey, *China at War* (New York, John Day 1939).
Mao Tse-tung, *China's New Democracy* (New York, New Century Publishers 1945).
Stuart Gelder, *The Chinese Communism* (London, Gollanz 1946, in a »Left Book Club Edition, not for sale to the public»).
-
- John King Fairbank, *The United States and China* (Harvard, University Press 1948).
F. T. Cheng, *China moulded by Confucius* (London, Stevens and son 1946).
Theodore White and Annalee Jacoby, *Thunder out of China* (New York Sloane Associates 1946).